

Het Verband tussen SNS-gebruik, Kwaliteit van de Ouder-Adolescentrelatie en
Lichaamsontevredenheid bij Adolescenten
Definitieve versie

Masterthesis
Universiteit Utrecht
Masteropleiding Pedagogische Wetenschappen
Masterprogramma Orthopedagogiek

Paulien van der Boom (5625246)
Begeleider: Dr. Helen Vossen
Tweede beoordelaar: Lilly Bogičević (MSc)
Datum: 1 juni 2016

Aantal woorden: 4451

Voorwoord

Voor u ligt mijn masterthesis ‘Het Verband tussen SNS-gebruik, Kwaliteit van de Ouder-Adolescentrelatie en Lichaamsontevredenheid bij Adolescenten’. Deze masterthesis is geschreven in het kader van de masteropleiding ‘Orthopedagogiek’. Ik zou graag een aantal mensen bedanken die mij geholpen hebben deze scriptie tot een goed einde te brengen. Allereerst wil ik dr. Helen Vossen bedanken voor al haar begeleiding, positieve en heldere feedback en enthousiasme. Dankzij haar heb ik plezier ervaren in het schrijven van deze scriptie. Ten tweede wil ik graag de scholen bedanken die hun medewerking hebben verleend aan dit onderzoek. Dankzij hen heb ik gebruik kunnen maken van een mooie dataset. Tot slot wil ik mijn vriend bedanken voor al zijn geduld en steun in het afgelopen jaar.

Dordrecht, juni 2016

Paulien van der Boom

Samenvatting

Adolescenten maken tegenwoordig veel gebruik van sociale netwerksites. Uit eerder onderzoek is gebleken dat een hoge mate van het gebruik van deze sites samenhangt met lichaamsontevredenheid. Deze studie onderzoekt het verband tussen het gebruik van sociale netwerksites en lichaamsontevredenheid. Daarnaast wordt onderzocht of de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie een moderator is in dit verband. In totaal hebben 440 adolescenten in de leeftijd van 12 tot en met 19 jaar deelgenomen aan dit onderzoek. De resultaten suggereren dat adolescenten die meer gebruik maken van sociale netwerksites een significant hogere mate van lichaamsontevredenheid ervaren. Daarbij wordt dit verband versterkt naarmate zij een slechtere relatie met hun ouders hebben. Geconcludeerd kan worden dat een kwalitatief betere ouder-adolescentrelatie het risico op het ontwikkelen van lichaamsontevredenheid van de adolescent door sociale netwerksites kan verminderen.

Trefwoorden: Adolescenten, sociale netwerksites, ouder-adolescentrelatie, lichaamsontevredenheid

Abstract

These days adolescents often use social network sites. Earlier research has shown that a high level of the use of these social network sites is associated with body dissatisfaction. This study assesses whether the parent-adolescent relationship is a moderator in the relationship between the usage of social networksites and body dissatisfaction. A total of 440 adolescents in the age of 12 to 19 participated in this study. Results suggest that adolescents who make more use of social network sites experience a significantly higher level of body dissatisfaction. In addition, this connection will be strengthened when they have a poor relationship with their parents. As a conclusion a good parent-adolescent relationship reduces the risk of developing body dissatisfaction of adolescents by using social network sites.

Keywords: Adolescents, social networksites, parent-adolescent relationship, body dissatisfaction

Het Verband tussen SNS-gebruik, Kwaliteit van de Ouder-adolescentrelatie en Lichaamsontevredenheid bij Adolescenten

In de adolescentiefase maken de persoonlijkheid en de identiteit een grote ontwikkeling door en speelt het uiterlijk een steeds grotere rol (Klimstra, 2012; Markey, 2010). Bij zowel meisjes als jongens neemt de ontevredenheid over het eigen lichaam in de adolescentiefase toe (Bearman, Presnell, Martinez, & Stice, 2006; Carlson Jones, 2004; Presnell, Bearman, & Stice, 2004). Meer belang hechten aan het uiterlijk en lichaamsontevredenheid zijn beide negatief geassocieerd met het welzijn van adolescenten. Daarnaast blijken dit belangrijke risicofactoren te zijn voor het ontwikkelen van psychische problemen (Cattarin & Thompson, 1994; Impett, Henson, Breines, Schooler, & Tolman, 2011; Mond, Van den Berg, Boutelle, Hannan, & Neumark-Sztainer, 2011). Het is daarom van belang om te weten welke factoren gerelateerd zijn aan het ontwikkelen van lichaamsontevredenheid.

Adolescenten maken veel gebruik van sociale netwerksites (SNS), zoals Facebook en Instagram. Onderzoek wijst uit dat veelvuldig gebruik van SNS van negatieve invloed kan zijn op de lichaamstevredenheid (De Vries, Peter, Nikken, & De Graaf, 2014; Smith, Hames, & Joiner, 2013; Tiggemann & Slater, 2013). Daarnaast spelen ouders een belangrijke rol in het leven van adolescenten en kunnen ook zij van invloed zijn op de ontwikkeling van lichaamsontevredenheid. Met name de kwaliteit van de relatie tussen ouder en adolescent zou van belang zijn in het ontwikkelen van lichaamsontevredenheid (Ackard, Neumark-Sztainer, Story, & Perry, 2006).

De vraag is hoe deze twee risicofactoren interacteren. Zijn adolescenten die een goede band hebben met hun ouders, minder vatbaar voor de invloeden van SNS? Daarom luidt de onderzoeksvraag in deze thesis: “Wat is het verband tussen SNS-gebruik en lichaamsontevredenheid van adolescenten en wordt dit verband gemodereerd door de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie?”

Lichaamsontevredenheid in de adolescentiefase

In de adolescentiefase ontwikkelt het lichaam zich snel (Fenton, Brooks, Spencer, & Morgan, 2010; Eisenberg, Neumark-Sztainer & Paxton, 2006; Kostanski, Fisher, & Gullone, 2004). Deze ontwikkeling is van invloed op de mate waarin iemand tevreden is met zijn lichaam (Williams & Currie, 2000). Uit een review van Markey (2010) blijkt dat 24 tot 90 procent van de adolescente meisjes en 10 tot 75 procent van de jongens ontevreden is over zijn of haar lichaam. Bij veel jongens en meisjes bestaat een discrepantie tussen het ideale lichaam en het actuele lichaam (Zsakai, Karkus, Utczas, & Bodzsar, 2015). Hoewel uit

diverse onderzoeken blijkt dat meisjes meer ontevreden zijn over hun lichaam dan jongens (Holsen, Kraft, & Røysamb, 2001; Knauss, Paxton, & Alsaker, 2007), is de literatuur hierover niet eenduidig (Kostanski et al., 2004).

Longitudinaal onderzoek wijst uit dat lichaamsontevredenheid een risicofactor is voor het ontwikkelen van depressieve gevoelens en het hebben van weinig zelfvertrouwen bij zowel jongens als meisjes in verschillende fasen van de adolescentieperiode (Paxton, Neumark-Sztainer, Hannan, & Eisenberg, 2006). Daarnaast blijkt lichaamsontevredenheid gerelateerd te zijn aan eetstoornissymptomen bij zowel meisjes (Ohring, Graber, & Brooks-Gunn, 2002) als bij jongens (McCabe & Ricciardelli, 2004). De mate van lichaamsontevredenheid van adolescenten lijkt dus van invloed te zijn op de geestelijke gezondheid. Omdat lichaamsontevredenheid van negatieve invloed kan zijn op de geestelijke gezondheid, is het belangrijk om te weten welke factoren van invloed zijn op het ontwikkelen van lichaamsontevredenheid. Eén van de factoren die van negatieve invloed kan zijn op de lichaamsontevredenheid is het gebruik van SNS.

SNS en lichaamsontevredenheid

Het grootste deel van de adolescenten maakt gebruik van SNS. SNS wordt gedefinieerd als een online service die individuen in staat stelt om een publiek of deels publiek profiel aan te maken binnen een begrensde omgeving, een gebruikerslijst op te stellen met wie zij een verbinding kunnen maken en de eigen gebruikerslijst en de verbindingen gemaakt door anderen in het systeem door te bladeren en in te zien (boyd & Ellison, 2007). Volgens Tsitsika en collega's (2014) gebruikt 70 procent van de Europese adolescenten SNS. Hiervan zou 40 procent meer dan twee uur per dag gebruik maken van SNS. Meisjes zouden vaker en langer gebruik maken van SNS dan jongens (Rideout, Saphir, & Pai, 2015). De reden die adolescenten rapporteren om gebruik te maken van sociale media, is dat het hen een goed gevoel bezorgt (Kloosterman & Van Beuningen, 2015). Hoewel sociale media enerzijds positieve gevoelens kunnen opwekken, blijken sociale media anderzijds een negatieve rol te kunnen spelen in de lichaamsontevredenheid van jongens en meisjes. Volgens het *tripartite influence model of body image and eating disturbance* zijn er drie sociaal-culturele variabelen direct van invloed op lichaamsontevredenheid, namelijk leeftijdsgenoten, ouders en de media (Shroff & Thompson, 2006). Lichaamsontevredenheid zou volgens dit model indirect ontstaan door de internalisering van schoonheidsidealen en sociale vergelijking. Het huidige onderzoek richt zich op sociale media en ouders.

Media blijken volgens het *tripartite influence model of body image and eating disturbance* dus een directe voorspeller te zijn van lichaamsontevredenheid. Onderzoek van

Hardit en Hannum (2012) bevestigt dit. Daarnaast tonen meerdere onderzoeken aan dat blootstelling aan aantrekkelijke personen in de media geassocieerd is met lichaamsontevredenheid (Bair, Kelly, Serdar, & Mazzeo, 2012; Hargreaves & Tiggemann, 2004; Tiggemann & Slater, 2013). Volgens de sociale vergelijkingstheorie zijn mensen geneigd zich te vergelijken met mensen die zij als ‘beter’ zien dan zichzelf (Festinger, 1954). Dit wordt opwaartse vergelijking genoemd. Opwaartse vergelijking leidt volgens Festinger (1954) tot een negatieve zelfevaluatie. Op SNS proberen gebruikers hun aantrekkelijkheid te verhogen door selectief foto's te posten en hun foto's te retoucheren (Manago, Graham, Greenfield, & Salimkhan, 2008; Toma & Hancock, 2010; Lang & Barton, 2015). Adolescenten worden dus blootgesteld aan foto's van leeftijdsgenoten, die aantrekkelijker zijn gemaakt dan ze in werkelijkheid zijn. Jones (2001) vond een significant positief verband tussen mediabeelden en opwaartse vergelijking, omdat deze foto's zo aantrekkelijk mogelijk gemaakt worden. Deze opwaartse vergelijking zou leiden tot lichaamsontevredenheid (Jones, 2001; Kim & Chock, 2015). Onderzoek van Haferkamp en Krämer (2011) toont eveneens aan dat blootstelling aan aantrekkelijke Facebookprofielen van negatieve invloed is op de lichaamstevredenheid van jongens en meisjes. Het lijkt er dus op dat veelvuldig gebruik van SNS, zoals Facebook, gerelateerd is aan lichaamsontevredenheid.

Ouder-adolescentrelatie en lichaamstevredenheid

Een andere factor die van invloed lijkt te zijn op de lichaamstevredenheid van adolescenten is de relatie die zij met hun ouders hebben. Ouders spelen een grote rol in de ontwikkeling van de eigen identiteit van hun kind in de adolescentiefase (Steinberg, 2001). Met name de relatie tussen de ouder en adolescent zou een grote rol spelen (Buist, Dekovic, Meeus, & Van Aken, 2004). Deze relatie tussen ouder en kind wordt ook wel de hechtingsrelatie genoemd, waarbij het construct hechting slaat op een affectieve en duurzame relatie tussen het kind en het zogenaamd gehechtheidsfiguur, met wie het geregeld omgaat (Tavecchio & Reiling, 1993). Diverse onderzoeken tonen aan dat een onveilige hechting correleert met lichaamsontevredenheid (Abbate-Daga, Gramaglia, Amianto, Marzola, & Fassino, 2010; Cash, Theriault, & Annis, 2004; Troisi et al., 2006). Een conflictueuze relatie tussen ouder en adolescent wordt geassocieerd met een hogere mate van lichaamsontevredenheid (Barker & Galambos, 2003). Daarentegen zou een positieve relatie tussen ouder en adolescent het risico op het ontwikkelen van lichaamsontevredenheid mitigeren (Barker & Galambos, 2003; Bearman et al., 2006; Katz-Wise et al., 2013; Swarr & Richards, 1996).

Ouder-adolescentrelatie en SNS

Aangezien SNS op relaties is gericht, is het plausibel dat de hechtingsrelatie met de ouders van invloed is op SNS-gebruik (Baek, Cho, & Kim, 2014). Diverse onderzoeken bevestigen dat de hechtingsrelatie met de ouders van invloed is op het SNS-gebruik van hun kind (Baek et al., 2014; Lee, 2013; Morey, Gentzler, Creasy, Oberhauser, & Westerman, 2013; Nitzburg & Farber, 2013). Uit een onderzoek van Baek en collega's (2014) blijkt er verschil te zijn tussen SNS-gebruikers die een veilige hechtingsrelatie hebben met hun ouders en gebruikers die dit niet hebben. SNS-gebruikers die veilig gehecht zijn voelen zich door SNS verbonden met anderen. Zij maken echter niet extreem veel gebruik van SNS. Gebruikers die onveilig gehecht zijn kunnen daarentegen wel buitensporig SNS-gebruik laten zien. Op hen kan SNS van negatieve invloed zijn op hun geestelijke gezondheid. De bovenstaande onderzoeken maken het aannemelijk dat de hechtingsrelatie tussen ouder en adolescent van invloed is op het SNS-gebruik door adolescenten.

De huidige studie

In verschillende onderzoeken is het verband tussen het gebruik van SNS en de invloed hiervan op de lichaamstevredenheid aangetoond. Hoewel de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie van grote invloed blijkt te zijn op de lichaamstevredenheid van de adolescent, is deze relatie in eerder onderzoek niet meegenomen als moderator. Echter, een goede ouder-adolescentrelatie zou adolescenten mogelijk weerbaarder kunnen maken voor invloeden van SNS, omdat een goede ouder-adolescentrelatie van positieve invloed is op de lichaamstevredenheid van hun kind. Daarnaast blijkt de hechtingsrelatie tussen ouder en kind van invloed te zijn op iemands gedrag op SNS, wat het aannemelijk maakt dat de ouder-adolescentrelatie een moderator is in het verband tussen SNS-gebruik en lichaamstevredenheid.

In dit onderzoek wordt gekeken naar de relatie tussen het gebruik van SNS en lichaamsontevredenheid. Tevens wordt in dit onderzoek gekeken naar de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie als moderator. Wanneer de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie het positieve verband tussen SNS-gebruik en lichaamsontevredenheid versterkt, zouden ouders die een goede relatie hebben met hun kind, hen vrijer kunnen laten in hun SNS-gebruik. Daarentegen zouden ouders die een slechte relatie hebben met hun kind alerter kunnen zijn op de wijze waarop hun kind gebruik maakt van SNS.

De onderzoeksvraag in de huidige studie luidt: "wat is het verband tussen SNS-gebruik en lichaamsontevredenheid van adolescenten en wordt dit verband gemodereerd door kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie?" Op basis van de literatuur zijn de volgende hypothesen opgesteld:

Hypothese 1: Er is een positief verband tussen SNS-gebruik door adolescenten en lichaamsontevredenheid.

Hypothese 2: Adolescenten die een positieve relatie hebben met hun ouder hebben een lagere lichaamsontevredenheid.

Hypothese 3: De kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie modereert het positieve verband tussen het gebruik van sociale netwerksites door adolescenten en hun lichaamsontevredenheid.

Methode

Design, steekproef en procedure

De data zijn op een kwantitatieve manier verkregen, met behulp van een papieren vragenlijst. Bij kwantitatief onderzoek wordt gebruik gemaakt van cijfermatige informatie. Vragenlijstonderzoek is een veelgebruikte methode en wordt gebruikt om verbanden tussen variabelen te onderzoeken (Neuman, 2009).

In totaal hebben 440 respondenten deelgenomen aan dit onderzoek, van wie 232 jongens en 205 meisjes. De respondenten waren tussen de 12 en 19 jaar oud ($M = 14.9$, $SD = 1.8$). De meeste respondenten (96%) waren van Nederlandse afkomst. Het onderwijs dat de respondenten volgden varieerde: VMBO (9.8%), VMBO/havo (5%), havo (29.3%), havo/vwo (4.6%), vwo (50.8%) en MBO (0.2%).

Voor dit onderzoek zijn verschillende middelbare scholen benaderd, welke toestemming hebben gegeven om deel te nemen. Op de scholen zijn in verschillende klassen vragenlijsten afgenomen. Er is daarbij gebruik gemaakt van passieve toestemming van de ouders. Twee weken voorafgaand aan de dataverzameling is een brief verstuurd naar de ouders van de leerlingen, omdat de meeste leerlingen minderjarig waren. Mochten ouders bezwaar willen maken tegen deelname van hun zoon of dochter aan het onderzoek, dan konden ze de onderzoeker mailen en werd hun zoon of dochter uitgesloten van het onderzoek. Daarnaast gaven de respondenten voorafgaand aan het invullen van de vragenlijst schriftelijk actieve toestemming voor deelname aan het onderzoek. Tevens is vermeld dat de respondenten op ieder moment mochten stoppen met het invullen van de vragenlijst.

Meetinstrumenten

In dit onderzoek werden drie constructen onderzocht, namelijk het gebruik van SNS, de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie en lichaamsontevredenheid. Het gebruik van SNS werd gemeten met behulp van *The Multidimensional Scale of Facebook Use* (Frison & Eggermont, 2014), welke bestaat uit 10 items die drie typen van Facebook gebruik meten: passief Facebook-gebruik, actief privé Facebook-gebruik en actief publiek Facebook-gebruik.

In de vragenlijst zijn vragen gesteld over het doen van bepaalde activiteiten, zoals ‘hoe vaak bezoek je het profiel van je vriend?’ en ‘hoe vaak post je een statusupdate?’. *The Multidimensional Scale of Facebook Use* wordt beantwoord aan de hand van een 7-puntsschaal, welke loopt van ‘nooit’ tot ‘meerdere keren per dag’. Hier is echter een 8-puntsschaal van gemaakt, omdat de antwoordcategorie ‘de hele dag door’ is toegevoegd. Deze categorie is toegevoegd omdat men ook de hele dag door kortdurend gebruik kan maken van SNS (Wennekers, Van Troost, & Wiegman, 2016). De gebruikte schaal is veralgemeniseerd voor SNS-gebruik, gezien deze aansluit bij de eerder genoemde definitie van SNS. Om tot één maat te komen is gebruik gemaakt van het gemiddelde van de items. De Cronbach’s alfa voor deze schaal is .88. Dit is een hoge betrouwbaarheid.

De kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie is gemeten met behulp van de *Network of Relationships Questionnaire – Relationship Qualities Version* (NRI-RQV; Furman & Buhrmester, 2010). Deze vragenlijst bestaat uit dertig items. Deze items zijn onderverdeeld in 10 schalen. Er worden vijf positieve kenmerken onderscheiden, namelijk kameraadschap, openheid, emotionele steun, goedkeuring en tevredenheid. Daarnaast worden vijf negatieve kenmerken onderscheiden, namelijk conflict, kritiek, druk, uitsluiting en dominantie. In deze schaal is onderscheid gemaakt tussen de relatie met vader en de relatie met moeder. Voor dit onderzoek zijn de bovengenoemde schalen gebruikt, behalve de subschalen ‘druk’ en ‘dominantie’. Deze schalen zijn weggelaten, zodat de respondenten minder belast zouden worden en omdat uit onderzoek van Kenny, Dooley en Fitzgerald (2013) blijkt dat deze subschalen een lagere betrouwbaarheid hebben. Een voorbeelditem van een positief kenmerk van de ouder-adolescentrelatie is: ‘hoe vaak doe je leuke dingen met je vader?’ Een voorbeelditem van een negatief kenmerk van de ouder-adolescentrelatie is: ‘hoe vaak bekritiseert je vader jou?’ De items welke de negatieve kenmerken meten zijn omgepoold zodat alle items de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie representeren. Daarna is er één maat gemaakt van deze schaal met behulp van gemiddelde. De items in de vragenlijst zijn beantwoord met behulp van een 5-puntsschaal welke loopt van ‘nooit/nauwelijks’ tot ‘altijd/extreem vaak’. Uit de analyse naar de betrouwbaarheid van deze schaal, blijkt de Cronbach’s alfa .91 te zijn. Dit is een zeer hoge betrouwbaarheid.

Lichaamsontevredenheid werd gemeten met behulp van *The Body Attitude Test for Patients with an Eating Disorder* (BAT; Probst, Vandereycken, Coppenolle, & Vanderlinden, 1995). Deze vragenlijst meet lichaamsontevredenheid en bestaat uit vier items, welke vier factoren meten: negatieve waardering van de lichaamsomvang, onbekendheid met het eigen lichaam, algemene lichaamsontevredenheid en een restfactor. Voorbeelditems zijn: ‘Wanneer

ik mijn lichaam vergelijk met dat van leeftijdsgenoten, ben ik ontevreden over mijn lichaam' en 'ik ben jaloers op het uiterlijk van anderen'. Elke factor is voldoende intern consistent en betrouwbaar (Probst et al., 1995). De vragen worden beantwoord met behulp van een 7-punts Likertschaal. Om tot één maat te komen is gebruik gemaakt van het gemiddelde van de items. Uit de analyse naar de betrouwbaarheid van deze items blijkt de Cronbach's alfa .87 te zijn. Dit duidt op een hoge betrouwbaarheid.

Statistische analyses

De onderzoeksvraag van deze thesis is een samenhangvraag. De verwachting is dat hoe hoger de score op de onafhankelijke variabele (mate van SNS-gebruik) is, hoe hoger de score op de afhankelijke variabele (lichaamsontevredenheid) is (H1). Daarom is gekozen een regressieanalyse uit te voeren. In deze regressieanalyse worden tevens covariaten meegenomen. Er wordt gecorrigeerd voor sekse (jongen/meisje), omdat uit onderzoek blijkt dat meisjes een hogere mate van lichaamsontevredenheid hebben dan jongens (Holsen et al., 2001; Knauss et al., 2007) en omdat er sekseverschillen zijn in SNS-gebruik: meisjes maken vaker en langer gebruik van SNS (Rideout et al., 2015). Daarnaast zal worden gecorrigeerd voor leeftijd, omdat uit onderzoek blijkt dat hoe verder men in de adolescentiefase komt, hoe groter de lichaamsontevredenheid is (Crespo, Kielpikowski, Jose, & Pryor, 2010; McCabe & Ricciardelli, 2001).

Daarnaast wordt verwacht dat adolescenten die een positieve relatie hebben met hun ouders een lagere lichaamsontevredenheid hebben (H2). Voor het toetsen van deze hypothese is tevens gebruik gemaakt van een regressieanalyse. Hierbij zijn eveneens de covariaten sekse en leeftijd meegenomen.

Tot slot wordt verwacht dat de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie het positieve verband tussen SNS-gebruik door adolescenten en hun lichaamsontevredenheid modereert (H3). Om deze hypothese te toetsen wordt gebruik gemaakt van de PROCES macro (Hayes, 2012). Hiermee kan moderatie worden getoetst. De covariaten sekse en leeftijd zijn eveneens in dit model meegenomen. Deze covariaten zijn gecentreerd.

Resultaten

Beschrijvende statistieken

Tabel 1 laat de correlaties zien tussen de onafhankelijke variabelen, de afhankelijke variabele en de covariaten. Er blijkt een positieve correlatie te zijn tussen het gebruik van SNS en lichaamsontevredenheid. Adolescenten die veel gebruik maken van SNS, hebben dus een hoge mate van lichaamsontevredenheid. Tevens blijkt er een positieve correlatie te zijn tussen SNS-gebruik en sekse. Dit betekent dat meisjes meer gebruik maken van SNS dan

jongens. Daarnaast werd een positieve correlatie gevonden tussen lichaamsontevredenheid en sekse en tussen lichaamsontevredenheid en leeftijd, wat inhoudt dat meisjes meer ontevreden zijn over hun lichaam en dat naarmate de leeftijd toeneemt, de lichaamsontevredenheid stijgt. Een significante negatieve correlatie werd gevonden tussen lichaamsontevredenheid en de ouder-adolescent relatie. Een hogere mate van lichaamsontevredenheid hangt dus samen met een kwalitatief minder goede ouder-adolescentrelatie. Tot slot werd een positieve correlatie gevonden tussen de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie en sekse. Een kwalitatief betere ouder-adolescentrelatie hangt dus samen met meisjes.

Tabel 1.

Correlatiematrix met de Onafhankelijke Variabelen, de Afhankelijke Variabele en de Covariaten

	1	2	3	4	5	M	SD
1.SNS-gebruik	1	.25**	-.02	.27**	-.05	3.92	1.40
2.Lichaamsontevredenheid		1	-.14**	.40**	.21**	2.81	1.44
3. Kwaliteit van de Ouder-Adolescentrelatie			1	.12*	-.19	3.70	0.42
4.Sekse				1	-.02	0.47	.50
5.Leeftijd					1	14.86	1.80

Noot. * $p < .05$, ** $p < .001$

Hypothese 1. Er is een positief verband tussen SNS-gebruik door adolescenten en lichaamsontevredenheid.

Met behulp van een lineaire regressieanalyse is Hypothese 1 getoetst. In deze hypothese wordt gesteld dat er een positief verband bestaat tussen SNS-gebruik en lichaamsontevredenheid. De afhankelijke variabele is lichaamsontevredenheid en de onafhankelijke variabele is SNS. Als covariaten zijn sekse en leeftijd meegenomen.

Tabel 2 laat zien dat SNS-gebruik, leeftijd en sekse 23,2% van de variantie verklaren, $R^2 = .232$, $F(3, 423) = 42.53$, $p < .001$. SNS-gebruik, leeftijd en sekse zijn significante voorspellers van lichaamsontevredenheid. Adolescenten die meer gebruik maken van SNS blijken dus een significante hogere mate van lichaamsontevredenheid te hebben. Tevens hangt sekse positief samen met lichaamsontevredenheid. Dit betekent dat meisjes een hogere lichaamsontevredenheid rapporteren dan jongens. Tot slot blijkt leeftijd positief samen te hangen met lichaamsontevredenheid. Een hogere leeftijd is dus gerelateerd aan een hogere

lichaamsontevredenheid. Hypothese 1 kan dus worden aangenomen.

Tabel 2.

Lineaire Regressieanalyse met als Onafhankelijke Variabelen SNS-gebruik, Sekse en Leeftijd en Afhankelijke Variabele Lichaamsontevredenheid

	B	Std. error	Beta	<i>p</i>
SNS-gebruik	.176	.046	.171	<.001
Sekse	1.016	.128	.228	<.001
Leeftijd	.183	.034	.354	<.001

Hypothese 2. Adolescenten die een positieve relatie hebben met hun ouder hebben een lagere lichaamsontevredenheid.

Hypothese 2 is met behulp van een lineaire regressieanalyse getoetst. De afhankelijke variabele is lichaamsontevredenheid en de onafhankelijke variabele is de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie. Zowel sekse als leeftijd zijn als covariaten meegenomen, omdat in de correlatiematrix naar voren kwam dat ouder-adolescent relatie significant correleert met deze variabelen. De resultaten van de lineaire regressieanalyse staan in Tabel 3.

Tabel 3 laat zien dat de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie, sekse en leeftijd tezamen 23,1% van de variantie verklaren, $R^2 = .231$, $F(3, 426) = 42.54$, $p = <.001$. De resultaten laten zien dat er een significant negatief verband bestaat tussen de ouder-adolescent relatie en lichaamsontevredenheid. Een betere ouder-adolescentrelatie hangt dus samen met een lagere mate van lichaamsontevredenheid. Daarnaast blijkt de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie positief samen te hangen met sekse, wat betekent dat meisjes een kwalitatief betere ouder-adolescentrelatie rapporteren dan jongens. Tot slot blijkt de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie positief samen te hangen met leeftijd, wat inhoudt dat de ouder-adolescentrelatie positiever wordt geïnduceerd, naarmate de adolescent in leeftijd toeneemt. Verwacht werd dat hoe beter de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie is, hoe lager de mate van lichaamsontevredenheid is. Hypothese 2 moet dus worden aangenomen.

Tabel 3.

*Lineaire Regressieanalyse van Lichaamsontevredenheid met als Onafhankelijke Variabelen
Kwaliteit van de Ouder-Adolescentrelatie*

	B	Std. Error	Beta	P
Kwaliteit van de Ouder-Adolescentrelatie	-.533	.149	-.156	<.001
Sekse	1.216	.123	.423	<.001
Leeftijd	.151	.035	.188	<.001

Hypothese 3. De kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie modereert het positieve verband tussen het gebruik van sociale netwerksites door adolescenten en hun lichaamsontevredenheid.

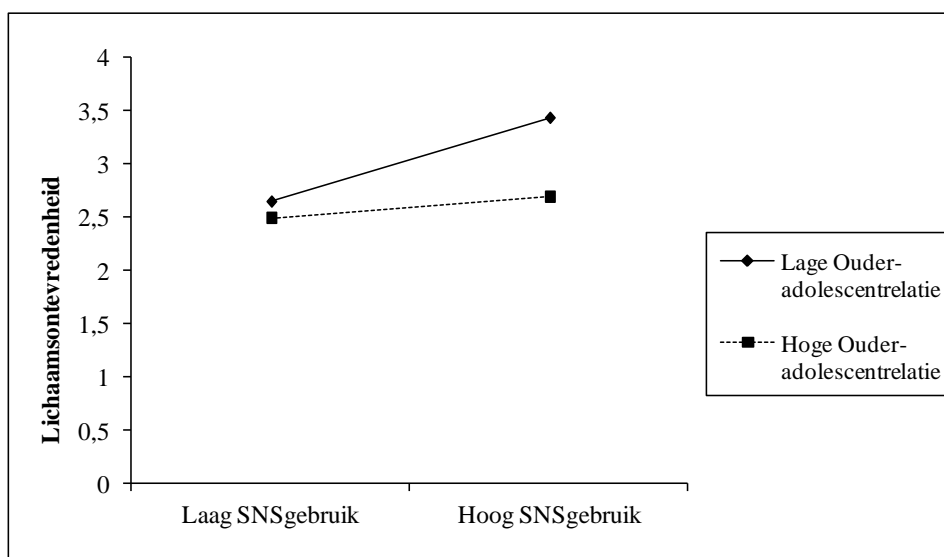
Met behulp van PROCESS macro is moderatie getoetst. Hierbij betreft de afhankelijke variabele lichaamsontevredenheid en de onafhankelijke variabele SNS-gebruik. Sekse en leeftijd zijn hierbij meegenomen als covariaten. De moderator is de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie. De resultaten van de moderatie staan weergegeven in Tabel 4. Hieruit blijkt dat er sprake is van een interactie-effect tussen de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie en het gebruik van SNS. De verklaarde variantie bedraagt 25,9%, $R^2 = .259$, $F(5, 419) = 29.29$, $p = <.001$. In Figuur 1 is te zien dat de ouder-adolescent relatie een moderator is tussen het SNS-gebruik en lichaamsontevredenheid van adolescenten. In Figuur 1 is te zien dat meer gebruik van SNS leidt tot een hogere mate van lichaamsontevredenheid en dat een kwalitatief minder goede ouder-adolescentrelatie dit effect versterkt. Hypothese 3 moet dus worden aangenomen.

Tabel 4.

Moderatie-analyse met Kwaliteit van de Ouder-Adolescentrelatie als Moderator, SNS-gebruik, Leeftijd en Sekse als Onafhankelijke Variabelen en Lichaamsontevredenheid als Afhankelijke Variabele

	Coëfficiënt	Std. Error	<i>p</i>	95% CI
Kwaliteit van de Ouder-Adolescent relatie	-.5083	.1466	.0006	[-.7964, -.2202]
SNS-gebruik	.1591	.0453	.0005	[.0700, .2481]
Kwaliteit van de Ouder-Adolescentrelatie * SNS-gebruik	-.2505	.1267	.0193	[-.4602, -.0408]
Sekse	1.0585	.1267	.0000	[.8095, 1.3076]
Leeftijd	.1591	.0345	.0000	[.0912, .2269]

Noot: CI=betrouwbaarheidsinterval.

Figuur 1. Interactie-effect van SNS en de Kwaliteit van de Ouder-Adolescentrelatie op de Lichaamsontevredenheid

Discussie en conclusie

Eerdere studies hebben aangetoond dat er een verband bestaat tussen SNS-gebruik en lichaamsontevredenheid van adolescenten (Bair et al., 2012; Hargreaves & Tiggemann, 2004; Tiggemann & Slater, 2013). Hoewel reeds eerder aangetoond is dat ouders eraan kunnen bijdragen dat hun adolescent zich tevreden voelt over het lichaam (Buist et al., 2004) en dat de hechtingsrelatie met hun adolescent invloed heeft op de manier waarop hun adolescent SNS gebruikt (Baek et al., 2014; Lee, 2013; Morey et al., 2013; Nitzburg & Farber, 2013) is niet eerder onderzocht of de ouder-adolescentrelatie het verband tussen het gebruik van SNS

en lichaamsontevredenheid modereert. De uitkomsten van dit onderzoek laten zien dat de ouder-adolescentrelatie een moderator is in het verband tussen SNS-gebruik en lichaamsontevredenheid van adolescenten.

Sociale netwerksites en lichaamsontevredenheid

Op basis van wetenschappelijke literatuur (Bair et al., 2012; Hardit & Hannum, 2012), werd verondersteld dat een hogere mate SNS-gebruik zou leiden tot een hogere mate van lichaamsontevredenheid (H1). Zoals verwacht, werd er een significant positief verband gevonden tussen het gebruik van SNS en lichaamsontevredenheid. Dit betekent dat adolescenten die meer gebruik maken van SNS meer ontevreden zijn met hun lichaam dan adolescenten die minder gebruik maken van SNS. Een mogelijke verklaring hiervoor is, dat men volgens de sociale vergelijkingstheorie geneigd is zich opwaarts te vergelijken met anderen (Festinger, 1954). Aangezien men zich op SNS over het algemeen aantrekkelijker voordoet, worden adolescenten blootgesteld aan foto's van leeftijdsgenoten die aantrekkelijker zijn gemaakt, wat kan leiden tot lichaamsontevredenheid (Kim & Chock, 2015). Deze studie lijkt de sociale vergelijkingstheorie dus te bevestigen.

Ouder-adolescentrelatie en lichaamstevredenheid

Verwacht werd dat adolescenten die een positieve relatie met hun ouders hebben, een lagere mate van lichaamsontevredenheid zouden hebben (H2). De resultaten laten een positief significant verband zien tussen een positieve ouder-adolescentrelatie en een lagere mate van lichaamsontevredenheid. Een verklaring voor dit resultaat is dat onderzoek uitwijst dat een goede ouder-adolescent relatie een beschermende factor is in het ontwikkelen van lichaamsontevredenheid (Barker & Galambos, 2003; Katz-Wise et al., 2013; Swarr & Richards, 1996).

De kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie als moderator

Een derde verwachting in dit onderzoek is dat de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie het positieve verband tussen SNS-gebruik door adolescenten en hun lichaamsontevredenheid zou modereren (H3). Uit dit onderzoek blijkt dat de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie inderdaad een moderator in het verband tussen SNS-gebruik en lichaamsontevredenheid is. Een kwalitatief minder goede ouder-adolescentrelatie verzwakt het verband tussen SNS-gebruik door adolescenten en lichaamsontevredenheid. Dit is te verklaren doordat de hechtingsrelatie die de adolescent met de ouder heeft, van invloed is op zijn gedrag op SNS. Mogelijk maken adolescenten die een betere relatie hebben met hun ouders minder gebruik van SNS, waardoor zij minder worden beïnvloed door SNS (Baek et al., 2014). Anderzijds is het mogelijk dat adolescenten die een goede relatie hebben met hun

ouders, minder vatbaar zijn voor de invloeden van SNS, omdat een goede relatie met ouders een beschermende factor is in het ontwikkelen van lichaamsontevredenheid (Barker & Galambos, 2003; Katz-Wise et al., 2013; Swarr & Richards, 1996).

Sterke kanten en beperkingen onderzoek

Er is een aantal sterke kanten aan dit onderzoek. Ten eerste richt veel onderzoek zich enkel op meisjes of enkel op jongens. Onderzoek naar lichaamsontevredenheid is veelal uitgevoerd bij meisjes, terwijl jongens wel degelijk lichaamsontevredenheid kunnen ervaren. Aan dit onderzoek hebben zowel jongens als meisjes deelgenomen. Tevens is de verhouding tussen jongens en meisjes ongeveer gelijk verdeeld. De resultaten kunnen dus gegeneraliseerd worden naar beide seksen.

Ten tweede zijn de resultaten van dit onderzoek vernieuwend, omdat dit onderzoek één van de eerste onderzoeken is die de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie als moderator meeneemt in de relatie tussen SNS-gebruik en lichaamsontevredenheid. Het gegeven dat de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie daadwerkelijk een moderator blijkt te zijn in dit verband, biedt aanknopingspunten voor het ontwikkelen van interventies op het gebied van SNS-gebruik en lichaamsontevredenheid.

Naast sterke kanten, is er ook een aantal beperkingen. Allereerst is er gebruik gemaakt van een cross-sectioneel onderzoeksdesign. Het nadeel hiervan is dat er geen uitspraak kan worden gedaan over causaliteit (Neuman, 2009). Hierdoor is het onbekend of lichaamsontevredenheid door SNS-gebruik beïnvloed wordt of dat SNS-gebruik door lichaamsontevredenheid wordt beïnvloed. Daarom wordt geadviseerd in de toekomst een experimenteel onderzoeksdesign te gebruiken, zodat er uitspraken gedaan kunnen worden over causaliteit.

Een tweede beperking van dit onderzoek is dat voor het meten van de kwaliteit van de ouder-adolescentrelatie de relatie tussen de vader en de adolescent en de relatie tussen de moeder en de adolescent samen zijn gevoegd. Hierdoor is het onduidelijk of er verschillen bestaan tussen de relatie met moeder en vader met betrekking tot de invloed op lichaamsontevredenheid van de adolescent. Aangezien de vader-adolescentrelatie en de moeder-adolescentrelatie van elkaar verschillen, is het plausibel dat hier verschillen in gevonden zullen worden (Collins & Russell, 1991; Shek, 2000). Er wordt daarom geadviseerd toekomstig onderzoek te richten op of er verschil bestaat in de relatie tussen vader met de adolescent en moeder met de adolescent wat betreft hun invloed op lichaamsontevredenheid.

Conclusie

Naar aanleiding van dit onderzoek kan gesteld worden dat de kwaliteit van de ouder-

adolescentrelatie een versterkend effect heeft op de relatie tussen het gebruik van SNS en lichaamsontevredenheid. Een goede ouder-adolescentrelatie zorgt ervoor dat het verband tussen SNS-gebruik en lichaamsontevredenheid van adolescenten wordt verzwakt. Het gegeven dat adolescenten die een slechte relatie hebben met hun ouders een risicogroep vormen voor het ontwikkelen van lichaamsontevredenheid is belangrijk om mee te nemen in het ontwerpen van preventieprogramma's tegen lichaamsontevredenheid. Daarnaast is het van belang dat ouders zich bewust worden van het feit dat de relatie met hun kind van invloed is op het positieve verband tussen SNS en lichaamsontevredenheid, zodat zij beter kunnen inschatten in hoeverre zij hun kind vrij kunnen laten in hun SNS-gebruik.

Referenties

- Abbate-Daga, G., Gramaglia, C., Amianto, F., Marzola, E., & Fassino, S. (2010). Attachment insecurity, personality, and body dissatisfaction in eating disorders. *The Journal of nervous and mental disease*, *198*, 520-524. doi:10.1097/NMD.0b013e3181e4c6f7
- Ackard, D. M., Neumark-Sztainer, D., Story, M., & Perry, C. (2006). Parent-child connectedness and behavioral and emotional health among adolescents. *American journal of preventive medicine*, *30*, 59-66. doi:10.1016/j.amepre.2005.09.013
- Baek, Y. M., Cho, Y., & Kim, H. (2014). Attachment style and its influence on the activities, motives, and consequences of SNS use. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *58*, 522-541. doi:10.1080/08838151.2014.966362
- Bair, C. E., Kelly, N. R., Serdar, K. L., & Mazzeo, S. E. (2012). Does the Internet function like magazines? An exploration of image-focused media, eating pathology, and body dissatisfaction. *Eating behaviors*, *13*, 398-401. doi:10.1016/j.eatbeh.2012.06.003
- Barker, E. T., & Galambos, N. L. (2003). Body dissatisfaction of adolescent girls and boys: Risk and resource factors. *The Journal of Early Adolescence*, *23*, 141-165. doi:10.1177/0272431603023002002
- Bearman, S. K., Presnell, K., Martinez, E., & Stice, E. (2006). The skinny on body dissatisfaction: A longitudinal study of adolescent girls and boys. *Journal of Youth and Adolescence*, *35*, 217-229. doi:10.1007/s10964-005-9010-9
- boyd, d. m., & Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *13*, 210-230. doi:10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x
- Buist, M. D. K. L., Dekovic, M., Meeus, W., & van Aken, M. A. (2004). Gehechtheid en internaliserend en externaliserend probleemgedrag bij adolescenten. *Kind en adolescent*, *25*, 80-91. doi:10.1007/BF03060909
- Carlson Jones, D. (2004). Body image among adolescent girls and boys: a longitudinal study. *Developmental psychology*, *40*, 823-835. doi:10.1037/0012-1649.40.5.823
- Cash, T. F., Theriault, J., & Annis, N. M. (2004). Body image in an interpersonal context: Adult attachment, fear of intimacy and social anxiety. *Journal of social and clinical psychology*, *23*, 89-103. doi:10.1521/jscp.23.1.89.26987
- Cattarin, J. A., & Thompson, J. K. (1994). A three-year longitudinal study of body image, eating disturbance, and general psychological functioning in adolescent females. *Eating Disorders*, *2*, 114-125. doi:10.1080/10640269408249107

- Collins, W. A., & Russell, G. (1991). Mother-child and father-child relationships in middle childhood and adolescence: A developmental analysis. *Developmental Review, 11*, 99-136. doi:10.1016/0273-2297(91)90004-8
- Crespo, C., Kielpikowski, M., Jose, P. E., & Pryor, J. (2010). Relationships between family connectedness and body satisfaction: A longitudinal study of adolescent girls and boys. *Journal of Youth and Adolescence, 39*, 1392-1401. doi:10.1007/s10964-009-9433-9
- De Vries, D. A., Peter, J., Nikken, P., & de Graaf, H. (2014). The effect of social network site use on appearance investment and desire for cosmetic surgery among adolescent boys and girls. *Sex Roles, 71*, 283-295. doi:10.1007/s11199-014-0412-6
- Eisenberg, M. E., Neumark-Sztainer, D., & Paxton, S. J. (2006). Five-year change in body satisfaction among adolescents. *Journal of psychosomatic research, 61*, 521-527. doi:10.1016/j.jpsychores.2006.05.007
- Fenton, C., Brooks, F., Spencer, N. H., & Morgan, A. (2010). Sustaining a positive body image in adolescence: an assets-based analysis. *Health & social care in the community, 18*, 189-198. doi:10.1111/j.1365-2524.2009.00888.x
- Festinger, L. (1954). A theory of social comparison processes. *Human Relations, 7*, 117-140. doi:10.1177/001872675400700202
- Frison, E., & Eggermont, S. (2014). Exploring the relationships between different types of Facebook use, perceived online social support and adolescents' depressed mood. *Social Sciences Computer Review, 32*, 1-19. doi:10.1177/0894439314567449
- Furman, W., & Buhrmester, D. (2010). Network of relationships questionnaire manual. *Unpublished manual available from the author.*
- Hardit, S. K., & Hannum, J. W. (2012). Attachment, the tripartite influence model, and the development of body dissatisfaction. *Body Image, 9*, 469-475. doi:10.1016/j.bodyim.2012.06.003
- Hargreaves, D. A., & Tiggemann, M. (2004). Idealized media images and adolescent body image: "Comparing" boys and girls. *Body image, 1*, 351-361. doi:10.1016/j.bodyim.2004.10.002
- Hayes, A. F. (2012). *PROCESS: A versatile computational tool for observed variable mediation, moderation, and conditional process modeling.*
- Holsen, I., Kraft, P., & Røysamb, E. (2001). The relationship between body image and depressed mood in adolescence: A 5-year longitudinal panel study. *Journal of health psychology, 6*, 613-627. doi:10.1177/135910530100600601

- Impett, E. A., Henson, J. M., Breines, J. G., Schooler, D., & Tolman, D. L. (2011). Embodiment feels better: Girls' body objectification and well-being across adolescence. *Psychology of Women Quarterly*, *35*, 46-58.
doi:10.1177/0361684310391641
- Jones, D. C. (2001). Social comparison and body image: Attractiveness comparisons to models and peers among adolescent girls and boys. *Sex roles*, *45*, 645-664.
doi:10.1023/A:1014815725852
- Katz-Wise, S. L., Budge, S. L., Lindberg, S. M., & Hyde, J. S. (2013). Individuation or identification? Self-objectification and the mother-adolescent relationship. *Psychology of women quarterly*, *37*, 366-380. doi:10.1177/0361684312468425
- Kenny, R., Dooley, B., & Fitzgerald, A. (2013). Interpersonal relationships and emotional distress in adolescence. *Journal of adolescence*, *36*, 351-360.
doi:10.1016/j.adolescence.2012.12.005
- Kim, J. W., & Chock, T. M. (2015). Body image 2.0: Associations between social grooming on Facebook and body image concerns. *Computers in Human Behavior*, *48*, 331-339.
doi:10.1016/j.chb.2015.01.009
- Klimstra, T. A. (2012). The dynamics of personality and identity in adolescence. *European Journal of Developmental Psychology*, *9*, 472-484.
doi:10.1080/17405629.2012.673266
- Kloosterman & Van Beuningen (2015). *Jongeren over sociale media*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Knauss, C., Paxton, S. J., & Alsaker, F. D. (2007). Relationships amongst body dissatisfaction, internalisation of the media body ideal and perceived pressure from media in adolescent girls and boys. *Body Image*, *4*, 353-360.
doi:10.1016/j.bodyim.2007.06.007
- Kostanski, M., Fisher, A., & Gullone, E. (2004). Current conceptualisation of body image dissatisfaction: have we got it wrong?. *Journal of child Psychology and Psychiatry*, *45*, 1317-1325. doi:10.1111/j.1469-7610.2004.00315.x
- Lang, C., & Barton, H. (2015). Just untag it: Exploring the management of undesirable Facebook photos. *Computers in Human Behavior*, *43*, 147-155.
doi:10.1016/j.chb.2014.10.051
- Lee, D. Y. (2013). The role of attachment style in building social capital from a social networking site: The interplay of anxiety and avoidance. *Computers in Human Behavior*, *29*, 1499-1509. doi:10.1016/j.chb.2013.01.012

- Markey, C. N. (2010). Invited commentary: Why body image is important to adolescent development. *Journal of Youth and Adolescence*, *39*, 1387-1391. doi:10.1007/s10964-010-9510-0
- McCabe, M. P., & Ricciardelli, L. A. (2001). Parent, peer, and media influences on body image and strategies to both increase and decrease body size among adolescent boys and girls. *Adolescence*, *36*, 225-240.
- McCabe, M. P., & Ricciardelli, L. A. (2004). Body image dissatisfaction among males across the lifespan: A review of past literature. *Journal of psychosomatic research*, *56*, 675-685. doi:10.1016/S0022-3999(03)00129-6
- Mond, J., Van den Berg, P., Boutelle, K., Hannan, P., & Neumark-Sztainer, D. (2011). Obesity, body dissatisfaction, and emotional well-being in early and late adolescence: findings from the project EAT study. *Journal of Adolescent Health*, *48*, 373-378. doi:10.1016/j.jadohealth.2010.07.022
- Morey, J. N., Gentzler, A. L., Creasy, B., Oberhauser, A. M., & Westerman, D. (2013). Young adults' use of communication technology within their romantic relationships and associations with attachment style. *Computers in Human Behavior*, *29*, 1771-1778. doi:10.1016/j.chb.2013.02.019
- Neuman, W. L. (2009). *Understanding research*. USA: Pearson Education.
- Nitzburg, G. C., & Farber, B. A. (2013). Putting up emotional (Facebook) walls? Attachment status and emerging adults' experiences of social networking sites. *Journal of clinical psychology*, *69*, 1183-1190. doi:10.1002/jclp.22045
- Ohring, R., Graber, J. A., & Brooks-Gunn, J. (2002). Girls' recurrent and concurrent body dissatisfaction: Correlates and consequences over 8 years. *International Journal of Eating Disorders*, *31*, 404-415. doi:10.1002/eat.10049
- Paxton, S. J., Neumark-Sztainer, D., Hannan, P. J., & Eisenberg, M. E. (2006). Body dissatisfaction prospectively predicts depressive mood and low self-esteem in adolescent girls and boys. *Journal of clinical child and adolescent psychology*, *35*, 539-549. doi:10.1207/s15374424jccp3504_5
- Presnell, K., Bearman, S. K., & Stice, E. (2004). Risk factors for body dissatisfaction in adolescent boys and girls: A prospective study. *International Journal of eating disorders*, *36*, 389-401. doi:10.1002/eat.20045
- Probst, M., Vandereycken, W., Coppenolle, H. V., & Vanderlinden, J. (1995). The Body Attitude Test for patients with an eating disorder: Psychometric characteristics of a new questionnaire. *Eating disorders*, *3*, 133-144. doi:10.1080/10640269508249156

- Rideout, V., Saphir, M., & Pai, S., (2015). Media use by tweens and teens. *Common Sense Media*.
- Shek, D. T. (2000). Differences between fathers and mothers in the treatment of, and relationship with, their teenage children: Perceptions of Chinese adolescents. *Adolescence*, 35, 135-146.
- Shroff, H., & Thompson, J. K. (2006). The tripartite influence model of body image and eating disturbance: A replication with adolescent girls. *Body image*, 3, 17-23. doi: 10.1016/j.bodyim.2005.10.004
- Smith, A. R., Hames, J. L., & Joiner, T. E. (2013). Status update: Maladaptive Facebook usage predicts increases in body dissatisfaction and bulimic symptoms. *Journal of affective disorders*, 149, 235-240. doi:10.1016/j.jad.2013.01.032
- Steinberg, L. (2001). We know some things: Parent–adolescent relationships in retrospect and prospect. *Journal of research on adolescence*, 11, 1-19. doi:10.1111/1532-7795.00001
- Swarr, A. E., & Richards, M. H. (1996). Longitudinal effects of adolescent girls' pubertal development, perceptions of pubertal timing, and parental relations on eating problems. *Developmental Psychology*, 32, 636-646. doi:10.1037/0012-1649.32.4.636
- Tavecchio, L. W. C., & Reiling, E. J. (1993). De vreemde situatie: Hechtingstheorie in de praktijk van de kinderopvang.
- Tiggemann, M., & Slater, A. (2013). NetGirls: The Internet, Facebook, and body image concern in adolescent girls. *International Journal of Eating Disorders*, 46, 630-633. doi:10.1002/eat.22141
- Toma, C. L., & Hancock, J. T. (2010). Looks and lies: The role of physical attractiveness in online dating self-presentation and deception. *Communication Research*, 37, 335–351. doi:10.1177/0093650209356437
- Troisi, A., Di Lorenzo, G., Alcini, S., Nanni, R. C., Di Pasquale, C., & Siracusano, A. (2006). Body dissatisfaction in women with eating disorders: Relationship to early separation anxiety and insecure attachment. *Psychosomatic Medicine*, 68, 449-453. doi:10.1097/01.psy.0000204923.09390.5b
- Tsitsika, A. K., Tzavela, E. C., Janikian, M., Ólafsson, K., Iordache, A., Schoenmakers, T. M., ... & Richardson, C. (2014). Online social networking in adolescence: patterns of use in six European countries and links with psychosocial functioning. *Journal of Adolescent Health*, 55, 141-147. doi:10.1016/j.jadohealth.2013.11.010
- Wennekers, A. M., Van Troost, D. M. M., & Wiegman, P. R. (2016). *Media: Tijd 2015*. Amsterdam/Den Haag: NLO, NOM, SKO, BRO en SCP.

Williams, J. M., & Currie, C. (2000). Self-esteem and physical development in early adolescence: Pubertal timing and body image. *The Journal of Early Adolescence, 20*, 129-149. doi:10.1177/0272431600020002002

Zsakai, A., Karkus, Z., Utczas, K., & Bodzsar, E. B. (2015). Body structure and physical self-concept in early adolescence. *The Journal of Early Adolescence, 1*, 1-23. doi:10.1177/0272431615602757